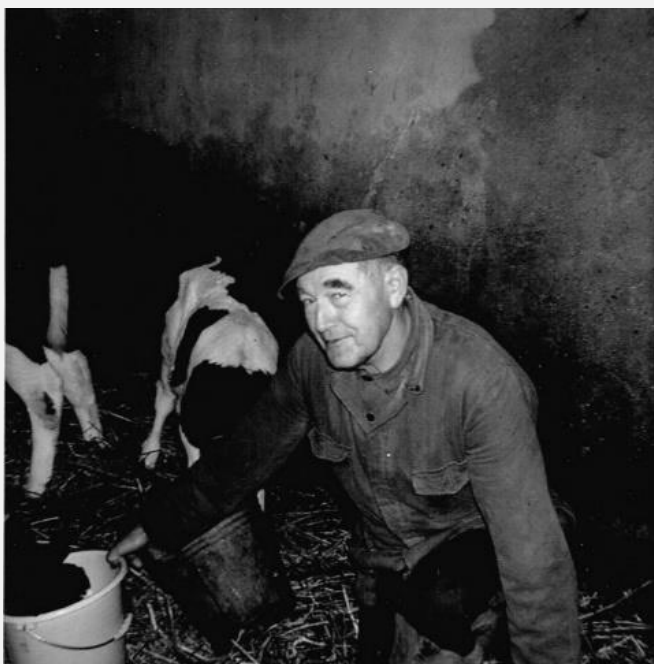

Dorpscanon van Folsgeare

Meinte Ruurds Abma

© foto argief db Folsgeare

Meinte Ruurds Abma

en zijn paarden

Op 12 mei 1898 wordt Meinte Ruurds Abma geboren in Hidaard. Zijn ouders Ruurd Taedes Abma en Hesseltje Brandsma verhuizen in 1905 naar Folsgeare. Op 11 mei 1922 trouwt hij met Akke Boschma, een dochter van Feike Boschma en Willemke Rollema. Hij wordt later boer op de "Blikken pleats" en geeft de boerderij de nieuwe naam Carpe Diem. Meinte Ruurds schrijft veel stukjes, het volgende verhaal is van zijn hand. Het verhaal is, zo veel mogelijk letterlijk, naar het Nederlands vertaald, de originele Friese tekst staat onder de Friese versie van de dorpscanon.

foto Atse Bruin

De verste herinnering aan paarden gaat terug naar Hidaard, waar 's ochtends het paard voor de karmolen liep. En dat bleef ook wel eens staan en dan kwam moeder door de deur van het karnvertrek en zei: krr, krr, en de zaak liep weer. In

Dorpscanon van Folsgeare

Meinte Ruurds Abma

1905 verhuisden wij naar Folsgeare en in 1907 werd de boerderij verbouwd. Toen kwam er weer een paard voor de karnmolen, maar nu ging het om de waterbak (400 liter) op zolder vol te pompen.

Als jongen mocht je in de vakantie met het oudste paard er tussenin rijden bij het mesten, toen je wat ouder werd, kreeg je een wat schrikachtiger dier in handen, alles onder de voorwaarde "je mag niet zo jagen".

Met twee paarden voor de maaimachine werd al een wat groter blijk van vertrouwen gegeven.

Als jongeman met een vriendin in de tilbury op hoogtijdagen naar Leeuwarden of naar Gaasterland waren hoogtepunten.

Soldaat worden was er ook bij. "Waar wil je dienen?" werd ons bij de keuring gevraagd. "Bij de cavalerie", was het antwoord.

En zo kwam het. Zutphen, Deventer, Amersfoort, reveille, wassen, aankleden (stalkleding), appèl, afmarcheren naar de stal, een uur poetsen van paarden, naar de kamer, soep eten, verkleden, laarzen, rijbroek en tuniek, weer naar de stal, opzadelen en 1 ½ uur rijden in de manege, eerste zes weken, later uitrijden naar de vlasakkers, thuiskomen, weer drie kwartier paarden verzorgen, dan naar de kamer, een uur koffie en kuch, daarna theorie, schermen of gymnastiek, ook wol schieten. In later stadium kreeg je die schietlessen op de heide, waar je dan een half uur moest rondrijden, rond drie uur moest de stalkleding weer aan en de klompen met leren band over de wreef en je moest harnachementen (WH: het tuig van het paard) poetsen, zadel en hoofdstel, gespen, toom (stang) trens (WH: soort bit) en beugels moesten met zand worden geschuurd, het leerwerk met een vochtige doek afgenomen en dan weer licht invetten. Dan van vier tot vijf werden de paarden weer van stal gehaald, laten drinken bij de waterbak en aan de buitenmuur vastgezet en werd er weer op om gerost en geborsteld. Om vijf uur dan weer appèl en dan marcheerden wij weer naar de kamer en kregen de warme maaltijd.

Daarmee was dan ook onze werkdag om. Natuurlijk was er het op wacht staan en de stalwacht. Bij stalwacht nam je strozak en dekens mee naar de stal en mocht daar slapen, losse paarden moest je vast zetten, want de deuren stonden altijd open. Het mooie van de dienst was op hoogtijdagen, met de trompetter voorop door de stad te rijden, of met parades, met het hele eskadron in linie over de vlasakkers te jagen, dan kwam er iets van grootsheid over je heen.

Dorpscanon van Folsgeare

Meinte Ruurds Abma

Toen ik trouwde en boer werd, bezorgde mijn vader mij een mooi vosje met een bles en twee witte benen. Wij waren er dan ook erg blij mee. Toen ik op een keer met mijn vader zijn brik, de opa en oma van mijn vrouw uit Sneek haalde, zei ik onderweg: “Wat zegt opa van mijn paard?” “Een aardig hitje “, was het antwoord. Ik voelde mij flink beledigd, hitjes waren toch voor vrachtrijders, niet voor boeren.

foto argief db Folsgeare

Meinte Abma met de sleepharkmachine en Tjalhuizum op de achtergrond

In 1929 verhuisden wij naar een grotere boerderij en wisselden de paarden ook zo nu en dan. Een drachtige merrie die dan eens een veulentje bracht was voor ieder op de boerderij en plezier om te zien. Ook het africhten van zo'n jong paard, eerst met z'n tweeën later alleen, gaf de nodige vermaak. Wat was je dan trots als zo'n jong paard zijn eerste wagenvracht hooi thuisbracht. Maar ja, alles wat zulke beesten leerden was natuurlijk werk in het losse haamhout, het enige werk tussen de stokken was de sleephark.

In het laatst van de oorlog, het was op een zaterdagmiddag en ik was naar de stad om te scheren, kwam er een 'feldwebel' met twee soldaten en eiste een paard en een wagen. Hij wees het jongste paard aan en een soldaat haalde het beest van stal, de knecht deed het tuig aan en daar ging het stapvoets van het erf af. De soldaat die stuurde had waarschijnlijk nog nooit met een wagen met een dissel gereden en liet het paard maar wat lopen. Het beest was gewend om meestal van de oprit af rechtsaf te gaan en deed dat deze keer ook. Maar de soldaat wilde

Dorpscanon van Folsgeare

Meinte Ruurds Abma

links af naar het dorp. Omdat het allemaal stapvoets ging, sprong de tweede soldaat van de wagen, kreeg het paard bij de bek en bracht het spul zo weer op de oprit. De knecht en evacu e stonden het spul op het erf na te kijken. Ondertussen was ik van mijn stadsreis thuisgekomen, binnendoor, zodat ik het spul niet tegenkwam en hoorde verbaasd op. Het was melkerstijd, maar ik zei tegen de evacu e: "Ga jij er eens achteraan en kijk eens waar dat spul belandt." Wel, die man, een schilder, er op zijn fiets met massieve banden er achteraan. Naast het park haalde hij het spul in. Het paard liep nu voor een melkwagentje, in de stokken, het rechter achterbeen aan de buitenkant van de stokken. Een soldaat zat met de teugel op de bok en aan weerskanten werd het paard door een soldaat bij de bek gehouden. Onze evacu e stapte over de spoorbomen af om het spul op te wachten. Wat de oorzaak was is nooit uitgekomen, maar tussen de spoorbomen neemt het paard een sprong, de beide soldaten aan weerskanten laten los en de man van de bok springt ook van het wagentje af, het paard vliegt met het spul achter zich aan met grote sprongen langs de spoordijk, hier en daar vloog een stuk van het wagentje. Bij het station kwam het spul tot stilstand. Het paard had toen nog het voorstel van het wagentje met  en wiel achter zich en het begon om zich heen te kijken of er ook een plukje gras te vinden was. Onze evacu e heeft daar toen het spul uitgespannen en heeft het paard meegenomen naar de boerderij. Wel kwam er uit  en van de nieuwe huizen tegenover het park een officier, die wilde dat het paard bij de weermacht moest worden gebracht. Maar de evacu e zei: "Neemt U het dan maar want ik durf er de stad niet mee in, het paard is wild". Hij wilde de officier de teugel overhandigen, maar die nam hem niet aan, gaandeweg ging de officier weer naar binnen en de evacu e langs de rijksweg 43, wat toen nog een aarden weg was. Om goed zeven uur 's avonds waren man en paard weer op de boerderij. Wel hebben wij diezelfde avond onze wagen nog uit de slot gevist, die een eindje verder als waar het viaduct is, aan de rijksweg in de sloot lag. Het paard was evengoed later erg schrikachtig, als het spul maar even rammelde stribbelde het tegen.

Dorpscanon van Folsgeare

Meinte Ruurds Abma

Carpe Diem 1946,
Ter ere van het 25 jarig
huwelijksfeest van Meinte
en Akke

foto argief db Folsgeare

Zo in de loop van 45 jaar boer zijn, krijg je met verschillende paarden te maken en van ieder van die beesten valt wel iets te vertellen en vast staat ook dat het ene paard veel intelligenter is dan het andere. Als ik aan één van de laatsten denk, aan Gerda, als die voor de hooihijs (WH: optakelen van een net met hooi, getrokken door een paard) liep en de lijn strak hield terwijl de boer op het wagenpad in de schuur bleef, om het hooinet los te knippen, moest ik dat brave beest altijd even op de hals kloppen, want de anderen liepen altijd schuin over. Is het een wonder dat je van zo'n beest nog wel eens droomt?

Colofon

Tekst: Meinte Ruurds Abma, Atse Bruin

Bewerking en vertaling: Wytske Heida

Foto's: argief db Folsgeare, Atse Bruin